EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 12.10.2011
KOM(2011) 669 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

En färdplan för stabilitet och tillväxt

"Vi bekräftar vår uppslutning kring euron och vårt åtagande att göra vad som krävs för att säkerställa den finansiella stabiliteten i euroområdet som helhet och i dess medlemsstater."

(Uttalande från stats- och regeringscheferna i euroområdet och EU-institutionerna den 21 juli 2011)

INLEDNING

Vad EU behöver mest just nu är att med alla nödvändiga medel omgående och till fullo skapa framtida stabilitet och tillväxt. Många långtgående beslut har fattats under de senaste 18 månaderna. För att återställa förtroendet för euroområdet och EU som helhet måste dessa beslut integreras och genomföras. Krisen hotar att påverka hela systemet. Det är viktigare än någonsin att hitta en lösning för att bryta den onda cirkeln mellan tvivlet på statsskuldernas hanterbarhet, stabiliteten i banksystemet och EU:s utsikter för tillväxt. De beståndsdelar som som läggs fram i detta meddelande är ömsesidigt beroende av varandra och måste genomföras tillsammans så snabbt som möjligt för att få avsedd verkan. Ingen enskild beståndsdel är i sig själv tillräcklig för att lösa den pågående krisen. Det är bara om de genomförs tillsammans och samtidigt som de övertygande visar att EU kan:

1. Uppvisa en beslutsam reaktion på problemen i Grekland

2. Stärka euroområdets säkerhetsmekanismer mot krisen

3. Stärka banksystemet genom rekapitalisering

4. Tidigarelägga stabilitets- och tillväxtfrämjande politik

5. Inrätta en kraftfullare och mer integrerad ekonomisk styrning

1. UPPVISA EN BESLUTSAM REAKTION PÅ PROBLEMEN I GREKLAND

De fortsatta tvivlen vad gäller Grekland har kraftigt bidragit till att undergräva förtroendet för den finansiella stabiliteten i euroområdet som helhet. Dessa måste omgående och definitivt avlägsnas.

Detta kommer, efter trojkans (EU/ECB/IMF) bedömning, att kräva:

- Utbetalning av den sjätte delen i programmet för stöd till Grekland, under förutsättning att nuvarande program är tillbaka på rätt spår.

- Beslut om en hållbar lösning för Grekland inom euroområdet, genom ett effektivt andra anpassningsprogram, som grundas på tillräcklig finansiering genom deltagande av den privata sektorn och den offentliga sektorn och som bygger på ett kraftfullt genomförande och övervakningsmekanismer.

- Fortsatt stöd från kommissionens arbetsgrupp om Grekland som bidrar till ett fullständigt och punktligt genomförande av programmet och till att kanalisera

tillgängliga strukturfonder för att stärka konkurrenskraften och återvända till tillväxt.

2. STÄRKA EUROOMRÅDETS SÄKERHETSMEKANISMER MOT KRISEN

Så sent som den 21 juli 2011 bekräftade euroområdets stats- och regeringschefer och EU-institutionerna att de var fast beslutna att även fortsättningsvis stödja de länder som omfattas av program till dess att de har återvunnit markandstillträde, förutsatt att de framgångsrikt genomför programmen. De betonade att när det gäller den privata sektorns delaktighet behöver Grekland en extraordinär och unik lösning.

Euroområdet måste utrustas med alla de instrument som behövs för att kunna hantera eventuella framtida krissituationer. Tillgång till nödvändiga instrument skulle vidga möjligheterna till alternativa lösningar samtidigt som marknadsaktörerna skulle få den tillförlitlighetsnivå som så väl behövs. De beslut som nyligen fattades om att inrätta den europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och den europeiska stabilitetsmekanismen har i stor utsträckning bidragit till inrättandet av dessa instrument, men de behöver fortfarande fullföljas och kompletteras.

Det första steget är att snabbt genomföra de beslut som fattades vid euroområdets toppmöten i mars och den 21 juli 2011 om att öka den europeiska finansiella stabiliseringsfacilitetens (och den europeiska stabilitetsmekanismens) flexibilitet och ändamålsenlighet, särskilt med avseende på:

- Förebyggande program. Tillgången till dessa kanaler bör erbjudas på villkor att de ansökande medlemsstaterna samtycker till att uppgradera sig till makroekonomiska anpassningsprogram, där kommissionen och ECB samråder i förväg. Stärkt övervakning och kontroll är nödvändigt och kan uppnås genom politisk enighet och införas i uppförandekoden för stabilitets- och tillväxtpakten.

- Bistå medlemsstaterna vid rekapitaliseringen av bankerna genom lån till länder som inte omfattas av programmen, enbart som ett komplement till lösningar från den privata sektorn och vid behov nationella medel.

- Förbättra den europeiska finansiella stabiliseringsfacilitetens kapacitet att intervenera genom köp av den offentliga skulden på de primära marknaderna och att intervenera på de sekundära marknaderna när det föreligger exceptionella omständigheter på marknaden och risker för den finansiella stabiliteten, vilka ska vara kopplade till lämpliga villkor.

Vidare bör säkerhetsmekanismernas eldkraft ökas genom att man maximerar användningen av den europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten, utan att öka de garantier som ligger till grund för den och i enlighet med bestämmelserna i Lissabonfördraget, särskilt om monetär finansiering.

Om den europeiska stabilitetsmekanismen inrättas i ett tidigt skede skulle detta också stärka förtroendet för krislösningsmekanismen och bidra med de fördelar som ett kraftfullare, permanent instrument har. Insatser bör göras för att påskynda de tekniska förberedelse- och

ratificeringsförfarandena så att den europeiska stabilitetsmekanismen exempelvis kan vara drift i mitten av 2012.

ECB spelar en avgörande roll för att säkra den finansiella stabiliteten i euroområdet i dess helhet genom att garantera tillräcklig likviditet för euroområdets banksektor och bidra till att marknaderna för statsobligationer fungerar väl samtidigt som prisstabilitet upprätthålls.

3. STÄRKA BANKSYSTEMET GENOM REKAPITALISERING

Enorma rättsliga och ekonomiska insatser har gjorts för att stärka Europas banker mot bakgrund av den roll som dessa spelar för vår ekonomis stabilitet och funktion.

EU har ändrat tillsynen över bankerna och vidtagit lagstiftningsåtgärder för att öka den mängd lagstadgat kapital som ska innehas av bankerna, hantera riskfyllda värdepapperiseringstransaktioner, säkerställa att principerna för löner och andra ersättningar inte uppmuntrar till överdrivet risktagande och att öka skyddet av medborgarnas bankdepositioner upp till nuvarande gräns på 100 000 euro. Genom ett snabbt antagande av kapitalkravsdirektivet (CRD IV) införs en robust kapitaltäckningskvot för bankerna och Basel III-standarderna kan genomföras.

Nuvarande osäkerhet på marknaderna för utlandsskulder har lett till ökad volatilitet och utsätter banksektorn för en ökad press. Inom en överskådlig framtid behöver insatserna fokuseras på att underlätta bankernas tillgång till kortfristig likviditet och särskilt återställa sektorns långfristiga likviditet, som ska åtföljas av **åtgärder som vidtas för att stärka kapitalet i de banker som behöver det**.

För att återställa förtroendet för EU:s banksektor behövs en samordnad, riktad rekapitalisering, tillsammans med övriga beståndsdelar i denna strategi. Detta kräver gemensamma insatser från medlemsstaterna, Europeiska bankmyndigheten och Europeiska centralbanken tillsammans med kommission. En bankrekapitaliseringsstrategi som följer av Europeiska bankmyndighetens arbete bör göra följande:

- Täcka alla potentiella storbanker i samtliga medlemsstater – dvs. de banker som omfattades av Europeiska bankmyndighetens stresstester som genomfördes i juli 2011, med undantag för vissa mindre inhemska banker utan internationell verksamhet.

- Redovisa de berörda bankernas exponering för EU:s statsskulder (försiktig värdering av statsskulderna, vare sig de finns i en banks handelslager eller övriga verksamhet) för att säkerställa fullständig insyn av tillgångarnas kvalitet.

- Kräva en tillfällig betydligt högre kapitaltäckningskvot av kapital av högsta kvalitet efter redovisningen av exponeringarna. Definitionen på kapital överensstämmer i stort med den definition som anges i det internationella Basel III-avtalet som ska uppnås 2015.

- De banker som inte har nödvändigt kapital bör lägga fram rekapitaliseringsplaner och genomföra dem så snart som möjligt. I praktiken bör de nationella tillsynsmyndigheterna fastställa dessa krav genom sina

befintliga tillsynsbefogenheter i form av ytterligare buffertar som förhindrar att utbetalningar av utdelningar eller bonusar görs i väntan på rekapitalisering.

- Bankerna bör i första hand vända sig till den privata marknaden för att få tillgång till kapital, och de nationella regeringarna ska endast om det är absolut nödvändigt tillhandahålla stöd. Om sådant stöd inte kan erbjudas, bör rekapitaliseringen finansieras genom lån från europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten. Eventuell rekapitalisering från offentiga källor ska vara förenliga med EU:s bestämmelser om statligt stöd. Kommissionen har för avsikt att förlänga tillämpningen av den befintliga ramen för statligt stöd för banker utöver 2011.

Samtidigt behöver det pågående **arbetet med ett nytt tillsynssystem för den finansiella sektorn fullbordas** så snabbt som möjligt. Kommissionen ska lämna resterande förslag innan årets utgång, nämligen förstärkta regler för kreditvärderingsinstitut, insyn och marknadsbeteende för alla plattformar för handel, en stärkt ram för att bekämpa marknadsmissbruk, som inbegriper straffrättsliga påföljder och en europeisk ram för bankavveckling. Ett snabbt antagande av dessa förslag av alla medlagstiftare, helst inom 12 månader efter det att de lagts fram av kommissionen, kommer att bli avgörande.

Den föreslagna **skatten på finansiella transaktioner** bör också snabbt antas på EU-nivå som ett medel att säkerställa att den finansiella sektorn på ett rättvist sätt bidrar till den ekonomiska återhämtningen. EU bör fortsätta att förespråka att den antas på global nivå.

4. ETT PÅSKYNDAT GENOMFÖRANDE AV STABILITETS- OCH TILLVÄXTFRÄMJANDE ÅTGÄRDER

Flertalet medlemsstater har inte utrymme för nya finanspolitiska stimulansåtgärder, eftersom de i första hand måste konsolidera sina offentliga finanser. Vi måste i första hand genomföra de länderspecifika rekommendationerna från EU:s första planeringstermin, öka de offentliga anslagen till finansieringen av tillväxtområden i ekonomin, undanröja hinder för tillväxt och tillvarata outnyttjad tillväxtpotential. Medlemsstaterna bör åta sig att genomföra strukturreformer för att främja tillväxten. Detta gäller särskilt de medlemsstater som upplever skärpta villkor för finansieringen av sin statsskuld.

Vi har flera strukturella verktyg att tillgå för att öka tillväxten i EU. Vi kan till exempel se till att dra större nytta av den inre marknaden, förbättra våra resultat på handelsområdet och tillvarata de möjligheter som erbjuds genom de handelsavtal vi nyligen ingått. Den nuvarande krisen har även visat att konkurrenskraftaspekten måste integreras i alla EU:s politikområden. Framför allt finns det mycket att vinna på åtgärder som är inriktade på tekniksektorer med en hög tillväxtpotential genom utvecklingen av en digital inre marknad.

En ökning av tillväxten och sysselsättningen kan uppnås genom följande åtgärder:

- **Se till att det ges en bättre utdelning på de resultat som redan nåtts på EU-nivå**, t.ex. genom följande:

  - Se till att tjänstedirektivet genomförs fullt ut.

- Genomföra en helt integrerad energimarknad så att konsumenterna får ett utbud av leverantörer att välja på och energileverantörerna får fullt marknadstillträde.

- Genomförandet av direktivet om sena betalningar bör flyttas fram från mars 2013 till januari 2012 i syfte att hjälpa små och medelstora företag.

- Se till att frihandelsavtalet med Sydkorea genomförs fullt ut.

- **Påskynda antagandet av ännu inte färdigbehandlade ärenden inom ramen för medbeslutandeförfarandet:**

  - Det föreslagna enhetliga europeiska patentskyddet som ska gälla i 25 medlemsstater beräknas leda till en kostnadssänkning på 80 % för företagen.

  - Den planerade översynen av direktivet om årsbokslut skulle förenkla rapporteringskraven, bl.a. genom undantagen för mikroföretag.

  - Den förslagna ökningen av medfinansieringsnivåerna för strukturfonderna i programländerna gör det möjligt att snabbt mobilisera kapital för att främja tillväxten.

  - Det föreslagna energispardirektivet skulle leda till en effektivare energianvändning.

  - De handelsavtal som nu håller på att förhandlas fram med vissa viktiga strategiska partner bör ingås.

  - De förslag om skatt på sparande och andra skatteinitiativ som redan lagts fram bör antas.

  - Kommissionen bör ges rätt att förhandla om skatteavtal med tredjeland för hela EU:s räkning i syfte att bekämpa skatteflykt, dock utan risk för dubbelbeskattning.

  - Den fakultativa gemensamma köplagen bör antas.

- **Påskynda de förslag som kommissionen kommer att lägga fram under de närmaste månaderna,** bl.a. de följande:

  - De tolv förslagen inom ramen för inremarknadsakten, bl.a. de tre följande:

    – Förbättrad tillgång till riskkapital inom Europa genom ett EU-pass.

    – Införande av en gemensam rättslig grund för ömsesidigt erkännande av elektronisk identifiering och autenticering över hela EU.

– En översyn av upphandlingslagstiftningen i syfte att förenkla reglerna och skapa öppnare förfaranden.

- Andra förslag:

  – Ett initiativ för att förbättra möjligheterna för unga som syftar till att öka sysselsättningen för denna grupp, särskilt i form av tillgång till ett första jobb.

  – Kollektiv förvaltning av rättigheter/upphovsrätt som har till syfte att skapa en inre marknad för upphovsrätt – vilket beräknas kunna leda till en tredubbling av musikförsäljningen via internet.

Om det är svårt att nå enighet om ett påskyndat förslag kan man i stället använda sig av ett förstärkt samarbete.

Detta skulle kunna kompletteras med **riktade investeringar på EU-nivå**. Nästa vecka kommer kommissionen att inleda Europa 2020-initiativet om projektobligationer genom att föreslå att det genomförs en pilotfas inom den nuvarande budgetramen. Detta initiativ innebär att man kan bredda basen av investerare när det gäller finansieringen av några av de större infrastrukturinvesteringar som EU och den inre marknaden har behov av. Initiativet kommer att utvecklas ytterligare i det förslag till en mekanism för ett sammankopplat Europa som kommissionen kommer att lägga fram under nästa fleråriga budgetram. Unionen och dess medlemsstater bör även å det snaraste överväga hur vår offentliggstyrda bank EIB (Europeiska investeringsbanken) skulle kunna göra mer för att finansiera långsiktiga investeringar, bl.a. med hjälp av innovativa finansieringsinstrument. För detta ändamål kommer kommissionen att undersöka vilka möjligheter som finns till att stärka EIB:s resurser och kapitalbas så att denna bank kan låna ut till den reala ekonomin.

5. INFÖRANDET AV EN KRAFTFULL OCH INTEGRERAD EKONOMISK STYRNING FÖR FRAMTIDEN

I grunden är det endast genom en sund politik på nationell nivå, som förs inom ramen för och under ledning av en lämplig styrning på gemenskapsnivå, som man kan återupprätta stabiliteten och en hållbar ekonomisk tillväxt i euroområdet och EU i stort. Detta fordrar ett stärkt åtagande från medlemsstaterna om att bringa tillbaka sina statsskulder till en hållbar nivå och att hålla kvar denna nivå. Medlet för att uppnå detta är en kombination av budgetkonsolidering och tillväxtfrämjande strukturreformer. EU:s planeringstermin och det nya paketet med sex lagstiftningsförslag ("six-pack", nedan kallat lagstiftningspaketet) utgör redan en stark ram för den ekonomiska styrningen, vilken dock behöver stärkas ytterligare (t.ex. dess gemenskapsdimension). Planeringen, genomförandet och efterhandsutvärderingarna av medlemsstaternas politik bör ha en mer markerad euroområdesdimension i syfte att förbättra samordningen av den ekonomiska politiken, på grundval av övervakningsförfaranden som skärps gradvis (t.ex. genom att införa ökade inskränkningar i de nationella budgetarna och den ekonomiska politiken på nationell nivå). Detta innebär att man både ökar integrationen på euroområdesnivå och flyttar över ansvaret för disciplinen i den ekonomiska politiken till denna nivå, tack vare regler som inte kan brytas. I detta sammanhang kommer man även att överväga en förstärkning av rollen för den kommissionsledamot som ansvarar för de ekonomiska och monetära frågorna. Kommissionen

har meddelat att den ämnar verka för en gemensam och enhetlig ram för den ekonomiska styrningen på grundval av gemenskapsmetoden. Den kommer att lägga fram de härför nödvändiga förslagen.
I linje med de beslut som fattades vid euroområdets toppmöte den 21 juli 2011 kommer Europeiska rådets ordförande, i nära samråd med kommissionens ordförande och ordföranden för eurogruppen, att lägga fram konkreta förslag om hur man skulle kunna förbättra arbetsmetoderna och förbättra krishanteringen i euroområdet, t.ex. genom en mer integrerad process mellan euroområdets toppmöten, eurogruppen och arbetsgruppen för euroområdet.
För att vi ska kunna förbättra den ekonomiska styrningen i framtiden behöver vi dessutom företa följande:

- Genomföra lagstiftningspaketet så snart som möjligt, bl.a. genom starkare förebyggande och korrigerande verktyg inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten (kriterier för underskott/skuldsättning) och genom att tillämpa de nya förfarandena för makroekonomiska obalanser (förfarandet vid alltför stora obalanser).

- Stärka den europeiska planeringsterminen för ekonomisk samordning i syfte att skärpa övervakningen av den ekonomiska politiken och finanspolitiken, bl.a. genom att integrera euro plus-pakten.

Även om ett snabbt och strikt genomförande av det nya lagstiftningspaketet kommer att vara krävande så fordras det ändå att man vidtar följande ytterligare åtgärder:

- Fastställa bestämmelser för en stärkning av övervakningen av den ekonomiska politiken och budgetdisciplinen i de av euroområdets medlemsstater som begär eller tar emot ekonomiskt bistånd från EFSF (den europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten), ESM (den europeiska stabilitetsmekanismen), IMF eller internationella finansinstitut. Kommissionen kommer att lägga fram ett förslag enligt artikel 136 till rådet och Europaparlamentet.

- Övervaka den nationella budgetpolitiken i de medlemsstater i euroområdet som omfattas av programmet vid alltför stora underskott/programländer genom ett kommissions/rådsförfarande som gör det möjligt för kommissionen/rådet att ingripa, t.ex. för att förhandsgranska ett nationellt budgetförslag, begära en andra behandling vid allvarliga fall, föreslå ändringar under årets gång och övervaka budgetgenomförandet. Kommissionen kommer att lägga fram ett förslag enligt artikel 136 för rådet och Europaparlamentet i vilket den anger de etappvisa steg och villkor som är tillämpliga i det aktuella fallet.

- I takt med att styrningen inom euroområdet stärks ökar behovet av en mer enhetlig representation utåt för euroområdet. Kommissionen kommer att lägga fram förslag om ytterligare åtgärder för att uppnå detta.

- Bedöma och utarbeta olika alternativ när det gäller de ”stabilitetsobligationer” som ska ingå i uppsättningen av politiska instrument för euroområdet inom ramen för en förstärkt ekonomiska styrning. Kommissionen kommer inom loppet av detta år att offentliggöra en grönbok i vilken den redogör för de viktigaste alternativen.

För att påskynda en bättre ekonomisk styrning bör ett ökat samarbete införas i samtliga fall där besluten annars inte skulle komma att fattas på länge.

Slutligen kan det vara lämpligt att samla vissa eller samtliga av dessa åtgärder i en formell ram som skulle skapas genom en översyn av fördraget. Detta skulle inte fungera som en omedelbar reaktion på den nuvarande krisen, som måste bemötas genom att snabbt och beslutsamt genomföra de åtgärder som föreslås i detta meddelande. Så snart detta har gjorts kan man företa ändringar av fördraget med sikte på en konsolidering av den nya gemenskapsstruktur som håller på att införas genom sekundärlagstiftningen så att denna får ännu större verkan. En fördragsändring kan också bidra till att säkerställa samstämmigheten vid en djupare integration inom euroområdet med unionen i dess helhet, särskilt den inre marknaden.